

Informe de Conjuntura

Barcelona, desembre de 2016

Foment
del Treball Nacional

Via Laietana, 32 · 08003 Barcelona
T. 934 841 200 · F. 934 841 230
foment@foment.com · www.foment.com

Més informació:
Salvador Guillermo (sguillermo@foment.com)
Karina Azar (kazar@foment.com)
Departament d'Economia

TAULA DE CONTINGUTS

RESUM EXECUTIU.....	3
ENTORN INTERNACIONAL.....	7
DEMANDA I ACTIVITAT.....	12
DEMOGRAFIA EMPRESARIAL.....	16
DEMOGRAFIA.....	19
MERCAT DE TREBALL.....	22
PREUS I FINANÇAMENT.....	25
SECTOR PÚBLIC.....	28
SECTOR EXTERIOR.....	30

RESUM EXECUTIU

- Les noves previsions econòmiques han estat lleugerament revisades a la baixa, derivat de la menor demandada global, la caiguda del comerç mundial i al creixent proteccionisme que incorporen majors incerteses sobre l'entorn econòmic. Les darreres projeccions econòmiques realitzades pels organismes internacionals es caracteritzen per contenir una lleugera revisió a la baixa de les taxes de creixement per al proper parell d'anys.
- L'FMI, a en les seves darreres previsions del mes d'octubre, ha posat l'accent en la recent desacceleració del comerç mundial com a conseqüència del menor creixement de la demanda agregada i, en particular, del baix nivell d'inversió. Es tracta d'uns cicles de afebliment de moderada demanda-moderada inflació, i de baixa productivitat-baixa inversió
- El PIB a Europa es va desaccelerar en el tercer trimestre del 2016, a EUA, es va observar un nou creixement del PIB, amb un augment de 0,7% respecte al trimestre anterior, a més d'aquest repunt cal assenyalar el creixement de la inflació a octubre que es va elevar a 1,6%, la qual cosa pot reafirmar la possibilitat que al desembre la FED pugui pujar els tipus d'interès. Addicionalment, es projecta amb la nova administració una política fiscal expansiva, tant en el vessant d'ingressos, amb reduccions en els impostos sobre la renda i de societats, com en una major despesa pública.
- Continuen sent vigents els riscos assenyalats en altres informes, com el procés de reequilibri econòmic a Xina o les condicions financeres de les economies emergents.
- Ha d'assenyalar-se, sense cap dubte, els factors polítics de caràcter populista, que en molts casos, es mostren com la solució davant la desafectació política, o en la cerca d'un culpable de la situació econòmica, com per exemple seria, segons ells, la globalització en termes amplis, sigui de tipus econòmic o migratori. Sorpren que, davant aquesta qüestió, no s'exposi de forma nítida que el procés d'internacionalització de l'economia des de mitjans segle XX és el que ha permès una millor expansió econòmica, i que els processos migratoris han permès compensar l'envelliment de la població de les economies avançades caracteritzades per la seva baixa natalitat.
- Aquest replegament polític local enfront de l'internacional ha de corregir-se. Així deuen articular-se mesures que evitin que interessos molt locals dificultin els avanços en l'economia internacional, com el que ha succeït recentment, amb el Tractat de Lliure comerç entre la UE i el Canadà (ZETA), per l'oposició de Valònia, que va ser salvat "in extremis".

- Resulta molt difícil poder conjugar una política internacional ambiciosa si en ella ha de confluïr tots i cadascun dels diversos interessos locals, que encara que legítims, no permeten aconseguir una alçada de mires en favor del benefici global, i de fomentar receptes aïllacionistes, que únicament serveixen per constatar a posteriori l'empobriment que genera. En aquest sentit, únicament assenyalar les noves previsions que el Govern britànic ha fet amb motiu del Brexit.
- D'aquí, que calgui valorar les opcions populistes com un vot de protesta, que dificulta el desenvolupament de polítiques de reforma, que exigeixen de majors lideratges polítics i que suporten majors costos polítics per part dels seus impulsors. En alguns casos, es produeixen processos de contrareforma que frenen les decisions de reformes dutes a termes.
- El PIB a Espanya ha reduït la seva taxa intertrimestral tan sols una desena el seu ritme d'avanç en el tercer trimestre del 2016, en un 0,7% intertrimestral, fruit de l'impuls de la demanda interna i d'una evolució favorable del sector exterior. A Catalunya, el creixement del PIB hauria estat igual al del conjunt d'Espanya. Es constata el menor impuls del consum, i especialment de la inversió, amb una aportació positiva de la demanda externa, però atesa de la feblesa més gran de les importacions.
- Les dades sobre l'evolució del mercat de treball continuen sent positives amb creixements de l'ocupació d'un 2,7% interanual, i majors a Catalunya (3,6%). És important destacar que en els últims 12 mesos es van crear 113.100 nous llocs de treball a Catalunya i 478.700 a Espanya. També la caiguda de l'atur a Catalunya va ser major, del 16,2% en taxa interanual, mentre que a Espanya la reducció va ser de 10,9%. Així, la taxa d'atur es va reduir en ambdós casos, sent a Catalunya del 14,6% i del 17,4% a Espanya. Aquesta tendència es constata en les dades d'atur registrat i d'afiliació fins al mes d'octubre.
- A l'octubre, l'IPC va registrar un increment, que a Espanya va ser de 0,7% i a Catalunya de 0,9%. La inflació subjacent s'ha mantingut en el 0,8% en termes anuals, la diferència ja ha quedat a solament una desena.
- El finançament del sector privat de l'economia espanyola destinada a llars i les ISFLSH va continuar decreixent però a un ritme cada vegada més petit, amb una caiguda d'1,6% en el mes de setembre. On destaca la disminució del 3% en el crèdit a l'habitatge i l'augment del 3% en les altres destinacions. D'altra banda, en el cas de les societats no financeres, el finançament va créixer per segon mes consecutiu; concretament en el mes de setembre l'augment va ser de 0,5% i el crèdit bancari continua amb taxes negatives properes a l'1%.

- La reforma de l'impost de societats aprovada recentment mitjançant la qual s'eleva de forma destaca i abrupta el pagament mínim de l'impost de societats, permet complir de l'objectiu de dèficit de 4,6% pactat amb la Comissió Europea per al present any.
- Durant els primers nou mesos de l'any les exportacions espanyoles van aconseguir la xifra de 188.485,2 milions d'euros, la qual cosa representa un increment d'1,2% interanual. D'altra banda, es va produir una caiguda de les importacions d'1,6% que van totalitzar 201.712,3 milions d'euros. El saldo comercial deficitari (-13.227,1 milions d'euros) es va reduir un 29,0% i la taxa de cobertura va pujar fins al 93,4%. El dèficit energètic es va reduir un 41,7%, és a dir, que la factura energètica es va reduir en aproximadament 8.5000 milions d'euros. Cal assenyalar, que el saldo no energètic, va presentar un balanç negatiu de 1.177,9 milions d'euros, mentre que en el mateix període del 2015 es va registrar un superàvit de 2.034,1 milions d'euros. D'altra banda, les vendes catalanes a l'exterior van pujar un 2,1%, aconseguint un valor de 48.583,0 milions d'euros (25,8% del total), mentre que les importacions van pujar un 1,9%, totalitzant 57.806,8 milions d'euros.
- Les exportacions d'algunes de les principals economies mundials, com Alemanya o Itàlia, van créixer a taxes més reduïdes que les espanyoles, mentre que les vendes a la resta del món de països com França o Regne Unit van descendir, i de forma més intensa ho van fer les exportacions dels EUA, Xina i Japó.
- També es fa una anàlisi de la demografia empresarial entre 2008 i 2016 (a 1 de gener) i es constata que el nombre d'empreses totals s'ha reduït en un 5,4% a Espanya i en un 4,8% a Catalunya, experimentat ja taxes de creixement positives a partir de l'any 2015. Si aquesta anàlisi entre 2008 i el 2016 es realitza per dimensió empresarial es constata, d'una banda, que les empreses sense cap treballador (autònoms essencialment) ja té taxes de variació positiva, que és del 2,1% a Espanya i del 4,1% a Catalunya; que les microempreses (1-9 treballadors) i les grans empreses (+ 500 empleats) han perdut un 10,9% i 11,3% del seu nombre, respectivament, a Espanya i un 12,3% i un 8,6% a Catalunya; i, per un altre, que la crisi ha estat excessivament sanguinària amb les empreses petites (10-49 empleats) i amb les mitjanes (50-199 i 200-500 empleats) que en termes nets ha suposat la desaparició d'un 32,6% de les petites i un 24,9% de les mitjanes (entre 50-200 empleats) a Espanya, i del 31% i 19%, respectivament, a Catalunya.
- La regeneració d'aquest bosc empresarial que representen les petites i mitjanes empreses il·lustrarà la capacitat de competir de la nostra economia, ja que la seva regeneració trigarà molts anys per poder repoblar-se.

- Per tot això, i sense menyscar que hagi de continuar-se amb les polítiques d'emprenedoria per part dels actors públics, hagi de reclamar-se amb més força accions dirigides a augmentar la grandària empresarial per a la generació de majors nivells d'ocupació i de major valor afegit. Finalment comentar, que de les empreses generades entre l'any 2001 i el 2013, el 19,3% va desaparèixer en el seu primer any de vida; el 12,5% en el seu segon any de vida i el 10,0% en el seu tercer any de vida, és a dir, que en els tres primers anys de vida han desaparegut el 44,1% de les empreses creades durant tan dilatat període (2001-2013).
- En aquest sentit, es fa precís orientar els esforços a consolidar els projectes empresarials i que les incubadores d'empreses no hagin de pensar només a crear empreses sinó a ajudar a la millora dels projectes empresarials que permetin una major consolidació d'aquests embrions empresarials.
- La població espanyola s'ha anat reduint des de l'any 2012, encara que a cada vegada a menor ritme, ja que els processos migratoris en aquests dos últims anys han anat perdent força, alhora que ja apareix la disminució de la població derivats per factors vegetatius associats al progressiu augment de les defuncions, d'una banda, i a la disminució dels naixements. En aquest sentit, ha d'esmentar-se que ja l'any 2015 el creixement vegetatiu va ser negatiu i que les projeccions de població realitzades recentment per l'INE, exposen la pèrdua progressiva que s'anirà produint fins a l'any 2065 (últim de la projecció) on la disminució anual de població per factors vegetatius serà de més de 300.000 persones.
- Únicament factors migratoris poden compensar tan important pèrdua de població, que l'INE en el seu escenari central situen de l'ordre de 50.000-80.000 persones- any per al període 2030-2065,
- Aquesta evolució de la població va tenir el seu reflex en l'increment de les taxes de dependència que es van situar en el 53% en el 2015 (i que es desglossa en 28,3% dels majors de 64 anys, i en el 24,7% dels menors de 16 anys). Aquest percentatge de dependents, derivat d'aquest factor poblacional ja comentat, segons les previsions de l'INE aconseguiran el seu zenit l'any 2051, resultant ser del 92,9%, i no pels menors de 16 anys, que seran igualment el 24,7%, sinó pels majors de 64 anys que assolirà la seva taxa de dependència el 68,2%, la qual cosa projecta la seva tensió en el sistema de pensions de repartiment, que aniran més enllà de la problemàtica exposada al debat en el *Pacte de Toledo*.

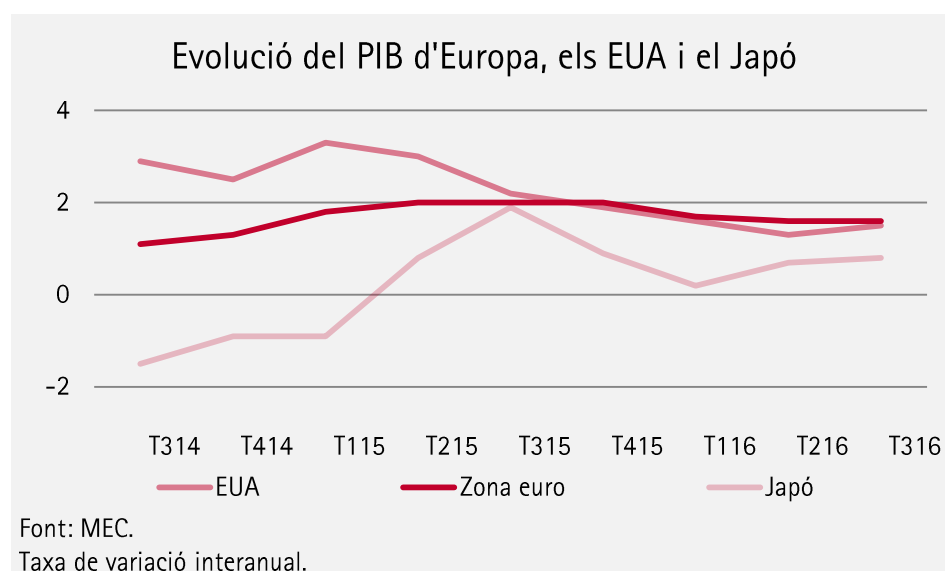
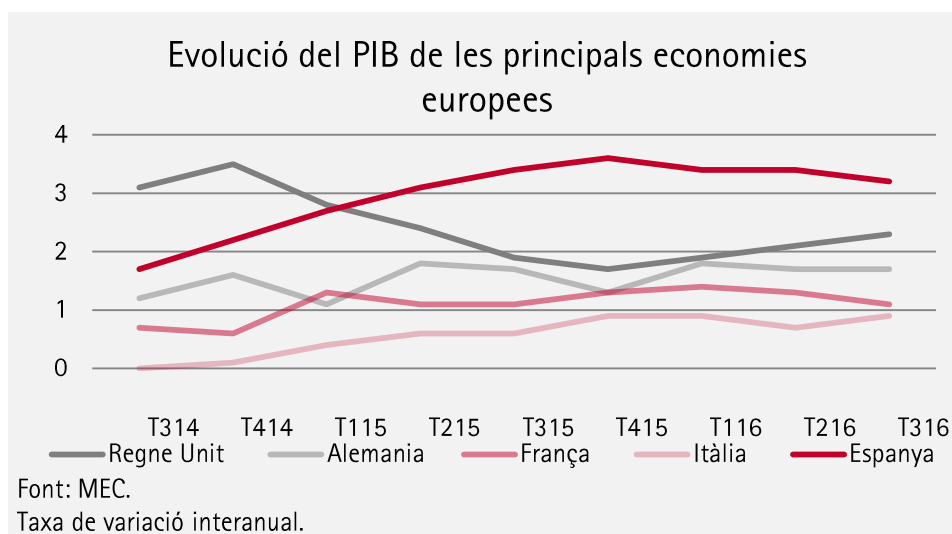
ENTORN INTERNACIONAL

Les noves previsions econòmiques han sigut lleugerament revisades a la baixa com a conseqüència d'un escenari internacional en el qual predominen riscos associats a la feblesa de la demanda global amb tipus d'interès en mínims històrics i a la caiguda del comerç mundial i l'increment del proteccionisme en diverses economies. A més, els riscos polítics persisteixen, (Brexit, eleccions presidencials als EUA), que segueixen agregant incertesa a l'escenari econòmic.

En aquest context, el PIB a Europa es va desaccelerar en el tercer trimestre del 2016, en registrar-se un augment, en termes intertrimestrals, de 0,3% en la Zona euro i de 0,4% en la Unió Europea (1,6% i 1,8% en termes interanuals, respectivament).

Cal assenyalar, que l'economia alemanya ha anat moderat substancialment el seu ritme d'expansió en avançar un 0,2% intertrimestral. Per la seva banda, l'economia francesa també va créixer un 0,2%, després de la caiguda del trimestre anterior. El PIB d'Itàlia va repuntar, amb un increment de 0,3% en comparació de l'estancament observat en el trimestre anterior. Destacar a més, que l'economia del Regne Unit va moderar dues desenes la seva senda d'expansió respecte al segon trimestre, en augmentar un 0,5% intertrimestral.

Als EUA, es va observar un nou creixement del PIB, amb un augment de 0,7% respecte al trimestre anterior. No obstant això, la Fed, en la seva reunió de novembre, va decidir mantenir els tipus d'interès pel qual s'espera un increment en els tipus per al mes de desembre en la mesura que continuï l'evidència de la millor de l'economia. En aquest sentit, també cal destacar, a aquest repunt de la recuperació econòmica als EUA, el creixement de la inflació a octubre que es va elevar a 1,6%, enfront del 0,8% de juliol, i que ja entrat l'any 2017 s'estima que superi el 2%, per la qual cosa es pugues reafirmar la possibilitat que al desembre la FED pugui pujar els tipus d'interès. Addicionalment, ha d'assenyalar-se que la nova administració nord-americana va plantejar en la seva campanya electoral una política fiscal expansiva, tant en el vessant d'ingressos, amb reduccions en els impostos sobre la renda i de societats, com en una major despesa pública, destacant especialment el d'infraestructures. D'altra banda, l'economia japonesa, va créixer un 0,5% intertrimestral, sorprenent novament les expectatives del mercat d'un creixement més moderat. D'altra banda, l'economia japonesa, va créixer un 0,5% intertrimestral, sorprenent novament les expectatives del mercat d'un creixement més moderat.

Pel que fa a les economies emergents es refereix, cal destacar, que Xina ha mantingut un ritme d'expansió del 6,7% interanual en els tres trimestres d'enguany.

Les últimes projeccions econòmiques realitzades pels organismes internacionals es caracteritzen per contenir una lleugera revisió a la baixa de les taxes de creixement per al pròxim parell d'anys.

El FMI, en les seves últimes previsions del mes d'octubre, ha posat l'accent en la recent desacceleració del comerç mundial com a conseqüència del menor creixement de la demanda agregada i en particular del baix nivell d'inversió. Això ha contribuït també, segons l'organisme, la pèrdua d'impuls de les mesures de liberalització comercial, la reaparició de mesures proteccionistes i el replegament de les cadenes mundials de valor. A més, el FMI ha remarcat l'actual escenari d'inflació persistentment baixa que impera en moltes economies, associat a la caiguda de preus de les matèries primeres, les bretxes negatives del producte, l'excés de capacitat a escala mundial i el possible desencoratge de les expectatives inflacionàries. En definitiva, es tracta d'uns cicles de debilitament de moderada demanda-moderada inflació, i de baixa productivitat-baixa inversió.

Així, ha rebaixat mínimament les seves previsions de creixement mundial: 3,1% en 2016 i 3,4% en 2017, reflex d'una projecció de creixement menor per a les economies avançades a causa de l'impacte de la incertesa generada pel vot a favor del Brexit en el Regne Unit i un menor dinamisme en l'economia dels EUA. Per la seva banda, el creixement de les economies emergents s'enfortirà en el 2016.

Els principals riscos per a les previsions elaborades pel FMI provenen, d'una banda, de l'àmbit polític i les mesures de tipus proteccionista que puguin implementar els diferents països; i des de la perspectiva estrictament econòmica, de la possibilitat d'un període d'estancament en les economies avançades. Continuen sent vigents els riscos assenyalats en altres informes, com el procés de reequilibri econòmic a Xina o les condicions financeres de les economies emergents.

Quant a les previsions de la Comissió Europea, en el seu informe de tardor, s'assenyala que l'economia europea està travessant temps difícils amb obstacles al creixement i un afebliment dels factors favorables, com el baix preu del petroli o la depreciació de l'euro. La incertesa política, la lentitud del creixement fora de la UE i la feblesa del comerç mundial llastren les perspectives de creixement, per la qual cosa serà el consum privat el principal motor del creixement en el mitjà termini.

Ha d'assenyalar-se, sense cap dubte, els factors polítics de caràcter populista, que en molts casos, es mostren com la solució davant la desafectació política, o en la cerca d'un culpable de la situació econòmica, com per exemple seriosa, segons ells, la globalització en termes amplis, sigui de tipus econòmic o migratori, i per tant postulant cap a mesures d'un proteccionisme nacional o d'encoratjar el rebuig migratori. Sorpren que davant aquesta qüestió no s'exposi de forma nítida que el procés d'internacionalització de l'economia des de mitjan segle XX és el que ha permès la millor expansió econòmica, unida als avanços tecnològics, i que els processos migratoris han permès compensar l'envelliment de la població de les economies avançades caracteritzades per la seva baixa natalitat.

Aquest replegament polític del local enfront de l'internacional ha de corregir-se. Així deuen articular-se mesures que evitin que interessos molt locals dificultin els avanços en l'economia internacional, com el que ha succeït recentment, amb el Tractat de Lliure comerç entre la UE i el Canadà (ZETA), per l'oposició de Valònia, que va ser salvat "in extremis".

Resulta molt difícil poder conjugar una política internacional ambiciosa si en ella ha de confluïr tots i cadascun dels diversos interessos locals, que encara que legítims, no permeten aconseguir una altura de mires en favor del benefici global, i de fomentar receptes aïllacionistes, que únicament serveixen per constatar a posteriori l'empobriment que genera. En aquest sentit, únicament assenyalar les noves previsions que el Govern britànic ha fet, tant de creixement econòmic com de major endeutament públic derivat, en gran part pel Brexit, o com aquells que van magnificar els efectes suposadament positius del Brexit, i que una vegada aconseguit, i de forma immediata van matisar fortament les seves promeses de canvi i d'impacte econòmic i social, l'endemà del referèndum.

La cerca del localisme econòmic, únicament va suposar un empobriment o un menor creixement econòmic. La història econòmica ens ho recorda davant el que van anar les devaluacions competitives dels anys 30 per fer front a la crisi del 29.

D'aquí, que calgui valorar les opcions populistes com un vot de protesta, amb independència del color polític d'aquestes, segons els països, davant aquesta desafectació política de la societat. Per això es produeix una major conflictivitat interna, que dificulta el desenvolupament de polítiques de reforma, que exigeixen de majors lideratges polítics i que suporten majors costos polítics per part dels seus impulsors. En alguns casos, es produeixen processos de contrareforma que frenen les decisions de reformes empreses. Així mateix es produeixen accions de posicions d'enfrontament, enfront de posicions cooperatives, que suposen un millor resultat conjunt, ja explicades per la teoria de jocs, en el clàssic dilema del presoner.

Sense cap dubte, es necessita articular reformes estructurals que permetin incrementar el producte potencial com assenyala l'informe dels savis alemanys, on demana per a Alemanya l'impuls d'aquest tipus de polítiques d'oferta que millorin la productivitat i competitivitat del sistema productiu alemany –imaginin-se les necessàries per a altres països–, alhora que exigeix una política monetària menys laxa, ja que comença a afectar a l'estalvi, que és la base de la inversió.

Quant a les previsions de la Comissió Europa, en el seu informe de tardor, s'assenyala que l'economia europea està travessant temps difícils amb obstacles al creixement i un debilitament dels factors favorables, com el baix preu del petroli o la depreciaió de l'euro.

La incertesa política, la lentitud del creixement fora de la UE i la feblesa del comerç mundial llastren les perspectives de creixement, per la qual cosa serà el consum privat el principal motor del creixement a mig termini. Així, estima un creixement de l'1,5% pel 2017 –tres desenes menys que l'anterior estimació– i de l'1,7% pel 2018.

Per la seva banda, l'OCDE, en la seva darrera publicació, estima que l'economia global es mantindrà el seu ritme de creixement del 3,0% en 2016 i que en 2017 registrarà un modest increment en créixer al 3,2%.

En la mateixa línia que altres organismes internacionals, l'OCDE manté que les condicions s'han afeblit en les economies avançades, incloent-hi els efectes del Brexit, mentre les economies emergents experimenten un avanç gradual. Amb tot, l'economia mundial roman en un parany de baix creixement econòmic, en la qual els magres registres de creixement del PIB redunden en unes menors expectatives de creixement que comporten un menor nivell d'activitat comercial, inversió, productivitat i salaris.

Els excepcionalment baixos nivells en els tipus d'interès han generat distorsions en els mercats financers (bons sobirans amb rendiment negatius) amb la qual cosa s'incrementen els riscos sobre el creixement econòmic. En aquest sentit, és necessari, d'acord a l'OCDE, posar en pràctica unes polítiques fiscal i estructural col·lectives més fortes, ja que la política monetària s'ha sobrecaratgat a l'excés.

REVISIONS DE CREIXEMENT DEL PIB							
Taxa de variació anual	FMI			Comissió Europea		OCDE	
	2015	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Economia mundial	3,2	3,1	3,4	3,0	3,4	2,9	3,3
Zona euro	2,0	1,7	1,5	1,7	1,5	1,7	1,6
EUA	2,6	1,6	2,2	1,6	2,1	1,5	2,3
Japó	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	1,0
Alemanya	1,5	1,7	1,4	1,9	1,5	1,7	1,7
França	1,3	1,3	1,3	1,3	1,4	1,2	1,3
Itàlia	0,8	0,8	0,9	0,7	0,9	0,8	0,9
Espanya	3,2	3,1	2,2	3,2	2,6	3,2	2,3
Regne Unit	2,2	1,8	1,1	1,9	1,0	2,0	1,2
Xina	6,9	6,6	6,2	6,6	6,2	6,7	6,4
Índia	7,6	7,6	7,6	7,4	7,4	7,4	7,6
Brasil	-3,8	-3,3	0,5	-3,1	0,9	-3,4	0,0
Rússia	-3,7	-0,8	1,1	-1,0	0,6	-0,8	0,8

Font: FMI, Comissió Europea, OCDE.

DEMANDA I ACTIVITAT

El PIB a Espanya ha reduït la seva taxa intertrimestral tan sols una desena (i dues en taxa interanual) el seu ritme d'avanç en el tercer trimestre del 2016 fruit de l'impuls de la demanda interna i d'una evolució favorable del sector exterior. A Catalunya, segons l'avanç disponible per al període juliol-setembre, el creixement del PIB hauria estat igual al del conjunt d'Espanya. Per la seva banda, els indicadors d'activitat de curta freqüència, han reflectit un comportament molt favorable de l'economia

D'acord amb les dades de Comptabilitat Nacional, en el tercer trimestre, el PIB espanyol va augmentar un 0,7% intertrimestral, amb prou feines una desena menys que el trimestre anterior. Respecte al mateix trimestre del 2015, el nivell d'activitat econòmica va augmentar un 3,2%.

El creixement del PIB es va veure afavorit per un increment de la despesa en consum final de les llars, que va augmentar un 2,8% interanual, xifra quatre desenes inferior a la del trimestre anterior. Cal assenyalar, que aquest component del PIB ha exhibit un creixement més moderat en els dos últims trimestres de l'any. La formació bruta de capital fix també es va desaccelerar en créixer a una taxa de 3,1%, molt per sota dels increments del 2015. Les exportacions, per la seva banda, van moderar sensiblement el seu ritme d'expansió pujant un 2,8%, mentre que les importacions es van incrementar amb prou feines un 0,9%. Això explica que el creixement del PIB en el tercer trimestre sigui el resultat d'una menor contribució de la demanda nacional en part compensada per una aportació positiva de la demanda externa, ates la major feblesa de les importacions.

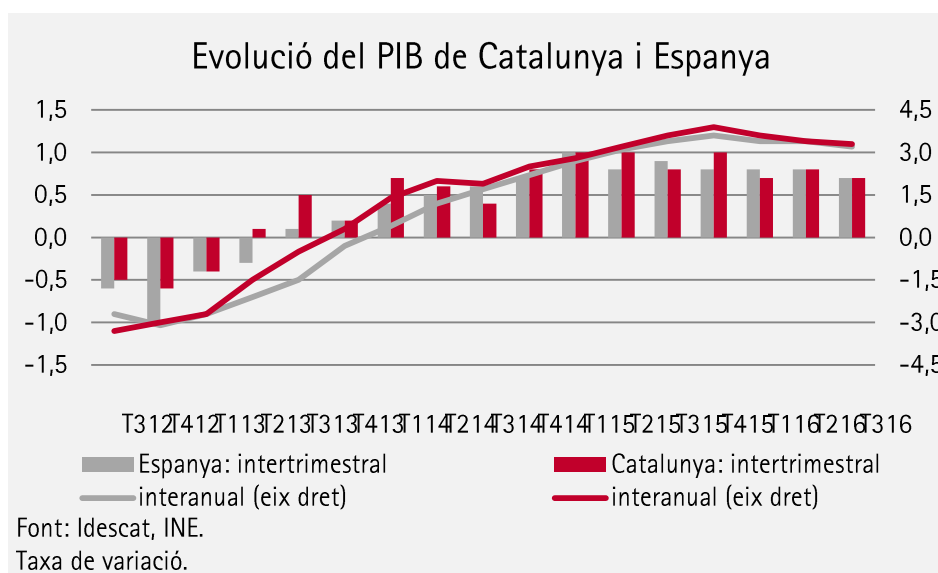
Des de l'òptica sectorial, els serveis van presentar una lleugera moderació respecte al trimestre anterior, mentre que la indústria va baixar amb major intensitat el seu ritme d'expansió. D'altra banda, es va registrar un repunt en el creixement del VAB de la construcció. trimestres de l'any.

ESPANYA: PIB PER COMPONENTS I SECTORS							
Taxa de variació interanual.	2015				2016		
	T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III
PIB	2,7	3,1	3,4	3,6	3,4	3,4	3,2
Components:							
Consum final de les llars	2,4	2,5	3,3	3,2	3,4	3,2	2,8
Consum final de les AAPP	1,0	1,9	2,3	2,7	2,0	0,8	1,4
Formació bruta de capital fix	4,7	6,3	6,7	6,4	4,8	3,6	3,1
Exportacions	4,6	5,0	4,9	5,0	4,1	6,4	2,8
Importacions	4,8	5,5	6,2	6,1	4,8	5,1	0,9
Demanda Nacional*	2,7	3,1	3,7	3,8	3,5	2,9	2,6
Demanda Exterior*	0,0	0,0	-0,3	-0,2	-0,1	0,5	0,6
Oferta:							
Agricultura	-6,5	-4,3	-4,3	3,9	4,3	2,4	2,5
Indústria	5,3	5,6	6,1	4,9	3,0	3,1	1,9
Construcció	-0,2	-0,4	0,1	1,1	1,7	1,6	2,7
Serveis	2,2	2,6	2,9	2,9	3,4	3,6	3,4

Font: INE. *Contribució al creixement del PIB.

En aquest sentit ha d'assenyalar-se que les activitats financeres i d'assegurances continuen amb valors negatius, i que la Indústria perd força. Les activitats immobiliàries mostren ja valors creixents en el seu perfil de creixement del 2016, i el sector de comerç, transport i hostaleria mostra un creixement vigorós –entorn del 4,5%– únicament millorat per les activitats professionals que el seu VAB augmenta en taxes del 7%.

Per la seva banda, al novembre, l'Idescat va publicar l'avanç del PIB català del tercer trimestre. El creixement intertrimestral del PIB de Catalunya s'hauria moderat una desena en relació al trimestre anterior, amb un augment de 0,7%, la qual cosa es troba en línia amb el creixement del PIB per al conjunt d'Espanya en el mateix període.

Respecte al tercer trimestre del 2015, el PIB a Catalunya hauria crescut un 3,3%, xifra que se situa per sobre de la taxa de variació anual del PIB d'Espanya.

Cal destacar, que es manté el molt baix ritme de creixement en el sector agricultura, mentre que la indústria i la construcció prenen major impuls, atès que el creixement dels serveis es modera, segons d'avanç del Departament de la Vicepresidència i Economia i Hisenda.

PREVISIONS CREIXEMENT DEL PIB												
	2016				2017				2018			
	T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T IV
Taxa de variació interanual:												
Espanya	3,4	3,4	3,1	2,9	2,6	2,3	2,1	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1
Zona euro	1,7	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
UE 28	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7
EEUU	1,6	1,3	1,5	1,9	2,2	2,3	1,9	1,8	1,7	1,9	1,9	2,0
Taxa de variació intertrimestral:												

Espanya	0,8	0,8	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Zona euro	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
UE 28	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
EEUU	0,2	0,4	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5

Font: Comissió Europea.

CATALUNYA: PIB PER SECTORS								
Taxa de variació interanual.	2015				2016			
	T I	T II	T III	T IV	T I	T II	T III	T III
PIB	2,8	3,2	3,6	3,9	3,7	3,5	3,3	
Oferta:								
Agricultura	0,3	-0,5	-2,0	-2,4	-0,3	0,1	0,1	
Indústria	2,2	2,2	3,1	3,4	3,7	4,2	4,9	
Construcció	1,9	3,5	4,0	4,2	4,6	3,7	3,9	
Serveis	3,1	3,5	3,8	4,0	3,7	3,4	3,0	

Font: Idescat.

L'índex de producció industrial –corregit d'efectes estacionals i de calendari– va augmentar un 0,8% interanual en el mes de setembre a Espanya, la qual cosa implica una reculada respecte a l'elevat registre del mes d'agost. Totes les destinacions econòmiques van pujar, excepte béns d'equip. Per a Catalunya, l'índex general –corregit únicament d'efectes de calendari– va presentar un augment interanual de 2,0% (per al total d'Espanya la variació d'aquest indicador va ser de 0,6%), amb una caiguda en l'índex de béns de consum durador. Encara que el creixement del IPI a Catalunya ha estat superior al del conjunt de l'economia espanyola, també s'aprecia una moderació respecte al creixement observat en els mesos anteriors.

D'altra banda, l'índex general de xifra de negocis de les activitats de serveis a Espanya, corregit d'efectes estacionals i de calendari, va registrar un augment de 4,1% interanual al setembre. Mentrestant, a Catalunya, la pujada de l'índex general va ser de 3,5% (per al conjunt d'Espanya l'augment va ser de 4,5%).

L'índex de comerç al detall (a preus constants i sense estacions de servei) va pujar un 3,7% a Espanya, la qual cosa representa una moderació respecte al mes anterior, mentre que a Catalunya el mateix indicador va pujar un 4,4% en el mes de setembre, registre similar al del mes d'agost.

Quant a l'activitat turística, la despesa turística fins a setembre va pujar un 7,6% respecte a igual període del 2015, aconseguint els 61.624 milions d'euros a Espanya. Catalunya va representar el 22,6% del total, sent la destinació amb major despesa acumulada. Durant el mes de gener a setembre, la despesa a Catalunya va créixer un 3,5% i va ascendir a 13.947 milions d'euros.

Per la seva banda, l'entrada de turistes estrangers en els nou primers mesos de l'any va augmentar un 10,7%, superant els 60 milions de visitants en tot el territori espanyol. Durant aquest període, Catalunya va ser la primera regió amb més turistes (14,5 milions, és a dir un augment de 4,4% interanual).

Indicadors del sector de la construcció, com les compravendes d'habitatges de l'INE, indiquen un increment anual al setembre de 13,2%, amb una lleu reducció de les transaccions d'habitatge nou (-0,6%) i un significatiu increment de l'habitatge usat (16,5%). A Catalunya, les compravendes totals van créixer un 25,8%.

Finalment, l'indicador de confiança del consumidor del CIS va registrar una nova caiguda en passar des dels 91,0 punts al setembre fins als 90,7 punts a l'octubre. La disminució de l'índex es va produir per una pitjor valoració de la situació actual, ja que l'indicador d'expectatives va pujar lleugerament.

DEMOGRAFIA EMPRESARIAL 2009-2016

Encara que es realitzen diverses anàlisis sobre els efectes que té la crisi econòmica sobre diverses variables, ja el PIB –a través del qual es mesura– o l'ocupació, i especialment per la desocupació, resulta paradoxal el que no es focalitzi l'interès en la demografia empresarial, i en els canvis en la seva estructura i composició, que permetin vaticinar alguns elements en el procés de recuperació econòmica.

Únicament recordar que és a través del sector privat, de forma molt majoritària, pel qual es pot resoldre el problema de l'atur que presenta la nostra economia. L'última dada disponible, el de l' EPA del tercer trimestre assenyala que en l'últim any el sector privat ha generat el 96% dels ocupats.

Per això, resulta rellevant, almenys a través d'aquesta petita nota, assenyalar les principals característiques i tendències que s'han produït en la demografia empresarial i, especialment, en la catalana.

Amb lleugers matisos, que poden observar-se en els quadres adjunts, destaca que entre 2008 i 2016 (a 1 de gener) segons el Directori Central d'Empreses que publica l'INE, el nombre d'empreses totals s'ha reduït en un 5,4% a Espanya i en un 4,8% a Catalunya, experimentat ja taxes de creixement positives a partir de l'any 2015.

Si aquesta anàlisi entre 2008 i el 2016 es realitza per dimensió empresarial es constata, d'una banda, que les empreses sense cap treballador (autònoms essencialment) ja té taxes de variació positiva, que és del 2,1% a Espanya i del 4,1% a Catalunya; que les microempreses (1-9 treballadors) i les grans empreses (+ 500 empleats) han perdut un 10,9% i 11,3% del seu nombre, respectivament, a Espanya i un 12,3% i un 8,6% a Catalunya; i, per un altra, que la crisi ha estat excessivament sanguinària amb les empreses petites (10-49 empleats) i amb les mitjanes (50-199 i 200-500 empleats) que en termes nets ha suposat la desaparició d'un 32,6% de les petites i un 24,9% de les mitjanes (entre 50-200 empleats) a Espanya, i del 31% i 19%, respectivament, a Catalunya.

Això no és intranscendent, ja que la resiliència més gran de les grans empreses i la capacitat més gran de regeneració de les microempreses, contrasten amb la forta destrucció de petites i mitjanes empreses, que gaudeixen d'una major capacitat per incorporar activitats de major valor afegit, derivat de la seva capacitat d'innovar, internacionalitzar-se i professionalitzar els seus recursos humans, i que la crisi ha segat una part important del bosc empresarial, tant espanyol com a català.

La regeneració d'aquest bosc empresarial que representen les petites i mitjanes empreses llastrarà la capacitat de competir de la nostra economia, ja que la seva regeneració trigarà molts anys per poder repoblar-se.

Alhora que, també s'ha produït, per part de les empreses supervivents, una capacitat competitiva potent, com ho demostra el volum d'internacionalització de les nostres empreses, que es reflecteix més rera més, en les dades d'exportació i de les empreses que exporten regularment, i que davant el canvi experimentat en l'economia espanyola d'un vigorós creixement de la demanda interna – a diferència de les anteriors crisis- no s'hi ha va perdre un àpex en el procés d'internacionalització de la nostra economia, i de la integració més gran de les nostres empreses en les cadenes de valor internacionals.

Per tot això, i sense menyscar que hagi de continuar-se amb les polítiques d'emprenedoria per part dels actors públics, hagi de reclamar-se amb més força accions dirigides a augmentar la grandària empresarial per a la generació de majors nivells d'ocupació i de major valor afegit. La menor grandària relativa de l'empresa espanyola i catalana ha estat una característica, ja prèvia a la crisi, i que s'aguditza amb ella, com mostren els guarismes ja comentats, per la qual cosa ha d'orientar-se mesures al foment de la grandària empresarial.

Finalment comentar, que recentment l'INE acaba de publicar un informe sobre dinàmica empresarial, el passat 25 de novembre, en el qual exposa, entre altres qüestions, que les empreses generades entre l'any 2001 i el 2013, el 19,3% va desaparèixer en el seu primer any de vida; el 12,5% en el seu segon any de vida i el 10,0% en el seu tercer any de vida, és a dir, que en els tres primers anys de vida han desaparegut el 44,1% de les empreses creades durant tan dilatat període (2001-2013), per la qual cosa en aquest sentit, es fa precís orientar els esforços a consolidar els projectes empresarials i que les incubadores d'empreses hagin de pensar no solament a crear empreses, sinó a ajudar a la millora dels projectes empresarials que permetin una major consolidació d'aquests embrions empresarials.

Cal destacar que en aquest període hi ha hagut un període d'expansió i un altre de crisi, on els resultats han estat més durs. Així, de les empreses creades l'any 2009, inici ja destacat de la crisi, únicament han sobreviscut en el 2014 (any ja de clara recuperació) el 40,5% d'aquestes.

SUPERVIVÈNCIES DE LES EMPRESES NASCUTES DES DE 2009 (%)

Any de naixement	Any d'observació					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
2009	100,0	79,9	65,3	53,8	46,3	40,7
2010	-	100,0	76,5	62,4	52,0	44,9
2011	-	-	100,0	75,8	61,8	52,5
2012	-	-	-	100,0	76,0	63,4
2013	-	-	-	-	100,0	77,4

Font: INE.

DESAPARICIONS D'EMPRESSES EN ELS TRES PRIMERS ANYS DE VIDA (%)

Cohorts	Any 1 de vida	Any 2 de vida	Any 3 de vida	Acumulat
2013	22,6	-	-	-
2012	24,0	12,5	-	-
2011	24,2	14,0	9,4	47,5
2010	23,5	14,1	10,4	48,0
2009	20,1	14,7	11,5	46,2
2008	20,8	13,2	10,8	44,7
2007	20,9	14,6	10,1	45,6
2006	17,4	15,3	11,3	43,9
2005	14,5	12,0	11,8	38,3
2004	15,5	9,3	9,3	34,0
2003	17,2	10,9	7,4	35,4
2002	14,2	10,2	10,3	34,7
2001	16,7	9,5	7,7	34,0
Mitjana	19,3	12,5	10,0	41,1

Font: INE.

EMPRESSES PER GRANDÀRIA

Catalunya:	Total	0	1-9	10-49	50-200	200-500	+500
2008	626.020	327.904	258.862	33.047	4.916	895	396
2009	619.624	336.714	246.514	30.519	4.726	771	380
2010	609.670	339.689	237.872	26.683	4.327	736	363
2011	601.801	342.569	228.286	25.615	4.228	725	378
2012	592.192	335.826	227.268	23.970	4.081	687	360
2013	580.804	319.465	233.826	22.563	3.865	734	351
2014	576.565	319.428	230.797	21.592	3.674	729	345
2015	584.369	329.943	227.672	21.840	3.821	731	362
2016	596.196	341.290	227.027	22.793	3.981	743	362
% var. 2008-2016	-4,8	4,1	-12,3	-31,0	-19,0	-17,0	-8,6

Font: DCE.

EMPRESSES PER GRANDÀRIA

Espanya:	Total	0	1-9	10-49	50-200	200-500	+500
2008	3.422.239	1.754.374	1.465.019	172.078	24.303	4.511	1.954
2009	3.355.830	1.767.470	1.402.996	157.242	22.747	3.578	1.797
2010	3.291.263	1.774.005	1.354.176	137.161	20.843	3.374	1.704
2011	3.250.576	1.795.321	1.299.400	130.994	19.864	3.288	1.709
2012	3.199.617	1.764.987	1.288.390	122.183	19.134	3.214	1.709
2013	3.146.570	1.681.588	1.328.318	113.710	17.875	3.450	1.629
2014	3.119.310	1.672.483	1.316.431	108.383	16.976	3.346	1.691
2015	3.186.878	1.754.002	1.299.759	110.619	17.431	3.340	1.727
2016	3.236.582	1.791.909	1.305.270	115.917	18.263	3.489	1.734
% var. 2008-2016	-5,4	2,1	-10,9	-32,6	-24,9	-22,7	-11,3

Font: DCE.

DEMOGRAFIA

La població espanyola s'ha anat reduint des de l'any 2012, encara que a cada vegada a menor ritme, ja que els processos migratoris en aquests dos últims anys han anat perdent força, alhora que ja apareix la disminució de la població derivats per factors vegetatius associats al progressiu augment de les defuncions, d'una banda, i a la disminució dels naixements.

En aquest sentit, ha d'esmentar-se que ja l'any 2015 el creixement vegetatiu va ser negatiu i que les projeccions de població realitzades recentment per l'INE, exposen la perduda progressiva que s'anirà produint fins a l'any 2065 (últim de la projecció) on la disminució anual de població per factors vegetatius serà de més de 300.000 persones.

Únicament factors migratoris poden compensar tal important pèrdua de població, que l'INE en el seu escenari central situen de l'ordre de 50.000-80.000 persones any per al període 2030-2065, per la qual cosa la pèrdua de població i el seu envelliment serà un fet inqüestionable. També ha d'assenyalar-se la reversió del saldo migratori negatiu que s'ha produït en la crisi econòmica que va aconseguir la seva zenit en 2012 amb un saldo migratori de 251.531 persones, i que l'any 2016 ja se situa en valors positius.

Aquesta evolució de la població va tenir el seu reflex en l'increment de les taxes de dependència que es van situar en el 53% en el 2015 (i que es desglossa en 28,3% dels majors de 64 anys, i en el 24,7% dels menors de 16 anys). La taxa de dependència expressa el percentatge teòric de persones dependents (inactius) associats als majors de 64 anys o menors de 16 anys, pel que fa a les persones en edat de treballar teòrica (de 16 a 64 anys). Aquest percentatge de dependents, derivat d'aquest factor poblacional ja comentat, segons les previsions de l'INE va aconseguir el seu valor més alt l'any 2051, resultant ser del 92,9%, i no pels menors de 16 anys, que seran igualment el 24,7%, sinó pels majors de 64 anys que aconseguís la seva taxa de dependència el 68,2%, la qual cosa projecta la seva tensió en el sistema de pensions de repartiment, que aniran més enllà de la problemàtica exposada al debat en el Pacte de Toledo. I això obeeix en part en la falta de polítiques afavoridores de la natalitat, ja que tant a Espanya com a Catalunya, mostra valors relativament baixos des de fa molts anys. Aquesta és també una política de reforma estructural i d'enfocament a llarg termini, sobre la qual no s'ha adoptat mesures potents per revertir aquesta situació.

Finalment, assenyalar, que l'INE també fa projeccions de població per Comunitats Autònomes i que davant una disminució relativa entre l'any 2016 i 2031 del -1,2% per al conjunt espanyol, destaca per les seves elevades taxes negatives el Principat d'Astúries (-11,1%), Castella i Lleó (-10,7%), i Galícia (-8,5%), que s'explica pel seu saldo vegetatiu projectat. En canvi, mostren creixements relatius importants Balears (7,7%), Canàries (5,6%) i Madrid (5,2%), que en aquestes dues primeres ve explicat per un saldo migratori positiu. Catalunya tindria un baix creixement que se situaria en el 0,2%, segons l'INE, a diferència de C.A de Madrid, per la pitjor evolució del seu saldo vegetatiu.

Si s'amplia la visió a l'àmbit europeu, referit a l'últim any disponible, el 2015, tenim que la UE ja perdut per raons vegetatives 135.000 persones, amb una variació diferenciada per països. Així Alemanya ha perdut per raons vegetatives 187.000 persones (compensat el seu nombre per l'important saldo migratori) i Itàlia 161.800 persones, mentre que França va veure augmentat la seva població per motius vegetatius en 200.600 persones i en 174.400 persones a Regne Unit. Espanya va perdre per aquests motius 2.800 persones (417.300 naixements enfront de 420.100 defuncions).

Creixement vegetatiu de la població d'Espanya

Anys	Naixements	Defuncions	Creixement vegetatiu
2011	470.553	386.017	84.536
2012	453.348	401.122	52.226
2013	424.440	388.600	35.840
2014	426.076	393.734	32.342
2015	417.265	420.018	-2.753
2020	366.402	425.734	-59.332
2025	338.836	437.287	-98.452
2030	334.595	448.880	-114.284
2035	345.206	468.683	-123.477
2040	353.467	492.754	-139.286
2045	344.150	520.330	-176.180
2050	322.799	548.197	-225.399
2055	304.344	573.225	-268.882
2060	294.977	591.880	-296.904
2065	294.003	595.979	-301.976

Font: 2010-2015, Estadística de Moviment Natural de la Població (dates provisionals para 2015)

Migració exterior d'Espanya projectada

Any	Immigracions	Saldo Migratori	Saldo Migratori
2011	371.335	409.034	-37.698
2012	304.054	446.606	-142.552
2013	280.772	532.303	-251.531
2014	305.454	400.430	-94.976
2015	343.614	352.003	-8.389
2016	343.614	330.675	12.939
2017	343.614	325.171	18.443
2020	343.614	311.514	32.100
2025	343.614	296.003	47.611
2030	343.614	287.104	56.510
2035	343.614	282.104	61.510
2045	343.614	274.734	68.880
2055	343.614	267.656	75.958
2065	343.614	263.165	80.449

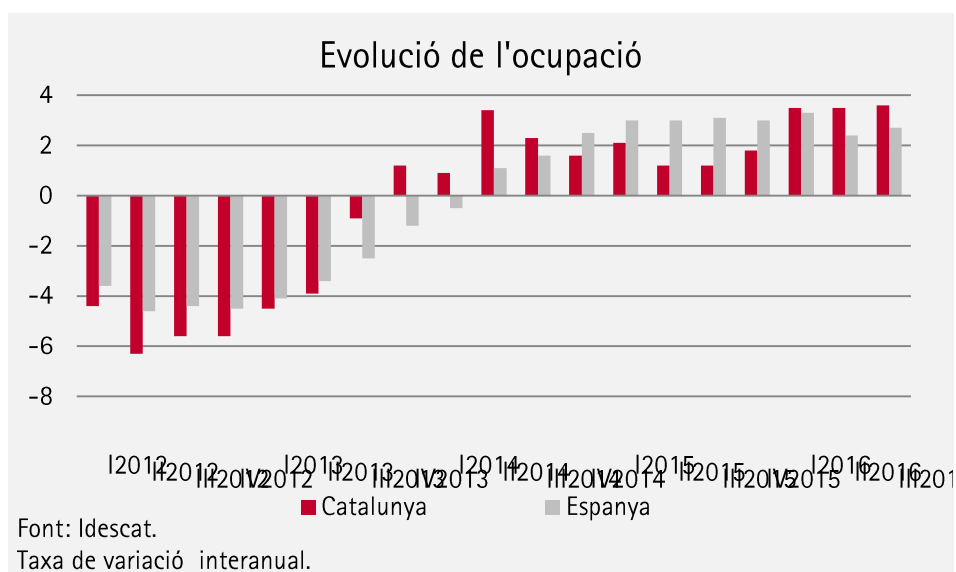
Font: 2010-2015, Estadística de Migracions (2015 provisional);

Taxes de dependència Projectades

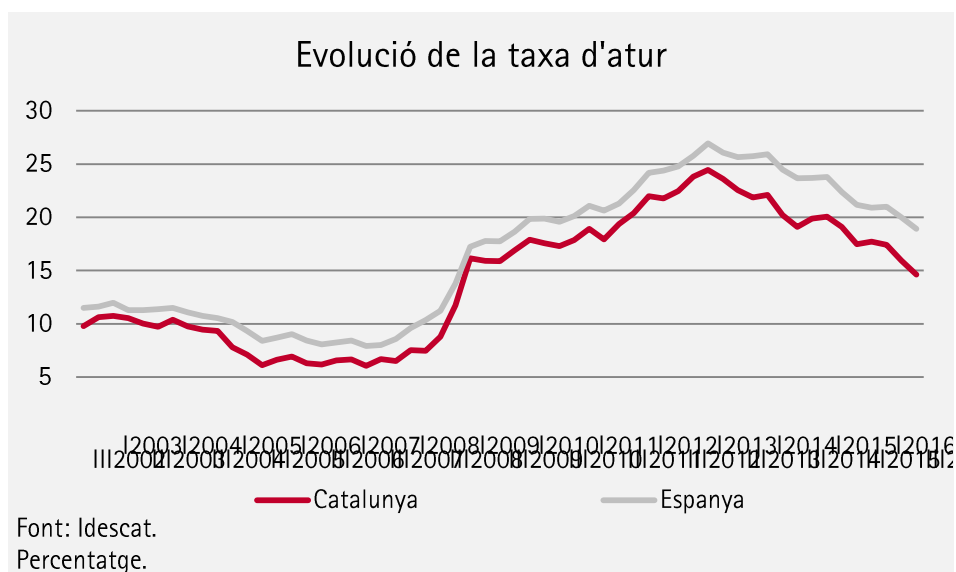
Anys	Majors de 64 anys (%)	Menors de 16 anys (%)	Total (menors de 16 i majors de 64 anys) (%)
2012	26,1	24,1	50,1
2013	26,7	24,3	51
2014	27,6	24,5	52,1
2015	28,3	24,7	53
2016	28,8	24,7	53,5
2021	31,6	23,9	55,5
2026	35,8	21,9	57,7
2031	41,4	20,8	62,2
2041	56,7	22,2	78,9
2051	68,2	24,7	92,9
2061	66,5	23,4	89,9
2066	64,9	22,8	87,7

MERCAT DE TREBALL

A Espanya, les dades sobre l'evolució del mercat de treball continuen sent positives –en línia amb l'evolució del PIB. El ritme de creació d'ocupació continua registrant taxes elevades, malgrat la moderació observada a partir del segon trimestre d'aquest any, amb creixements de l'ocupació lleugerament per sota del 3%; concretament un 2,7% interanual. A Catalunya, en canvi, el ritme d'expansió de la població ocupada va ser de 3,6%, la qual cosa no només representa un increment superior a la mitjana general, sinó que a més implica un augment respecte a la taxa de creixement del trimestre anterior. És important destacar que en els últims 12 mesos es van crear 113.100 nous llocs de treball a Catalunya i 478.700 a Espanya.

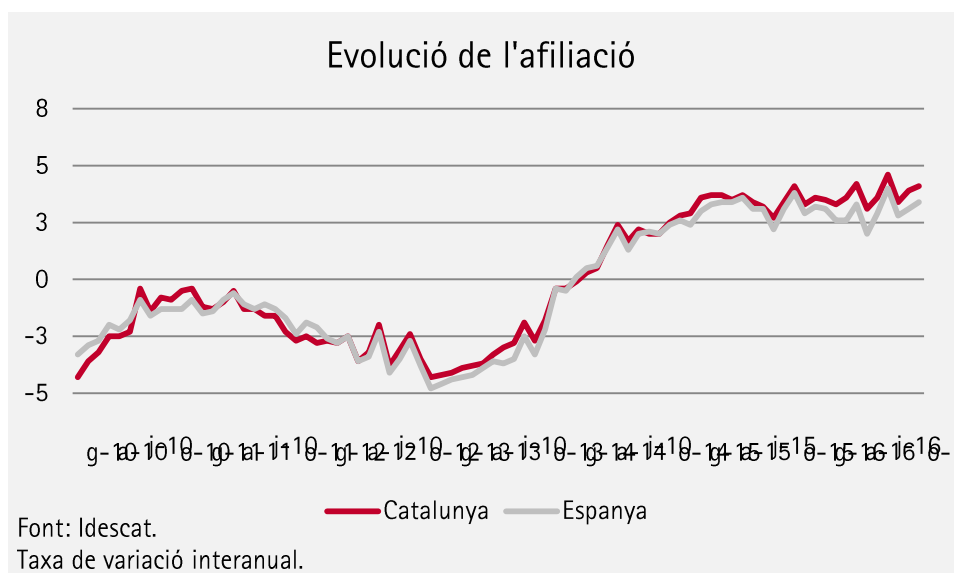

En el tercer trimestre del 2016 el nombre d'aturats a Espanya i Catalunya va descendir, segons l'EPA, tant en termes trimestrals com respecte al mateix període de l'any anterior. D'aquesta forma, el nombre d'aturats se situa en 4.320.800 i 552.500, respectivament. La caiguda de l'atur a Catalunya va ser del 16,2% interanual mentre que en el conjunt d'Espanya la reducció va ser de 10,9%. Així, la taxa d'atur es va reduir en tots dos casos, sent a Catalunya del 14,6% i del 17,4% a Espanya.

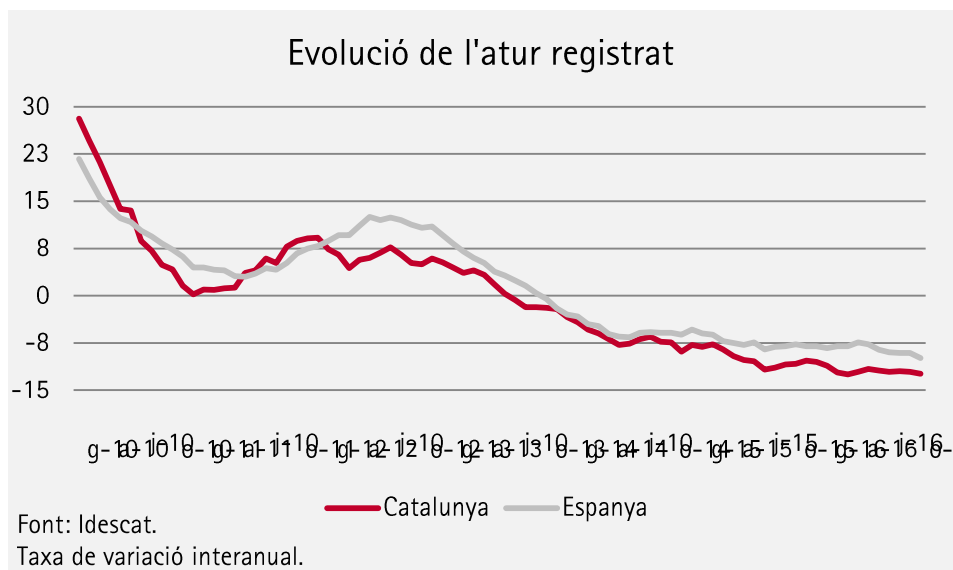

Pel que fa als assalariats, el nombre a Espanya es va incrementar en 455.700 en els últims 12 mesos, dels quals el 46,8% va ser de caràcter indefinit. A Catalunya, per la seva banda, el nombre d'assalariats va créixer en 106.200 persones, sent tan sol el 28,6% indefinit.

D'altra banda, a l'octubre, la afiliació total va continuar creixent a Catalunya a bon ritme, un 4,1% interanual (125.135 afiliats més). A Espanya, l'avanç va ser més moderat en créixer la afiliació un 3,4% (591.889 afiliats més)

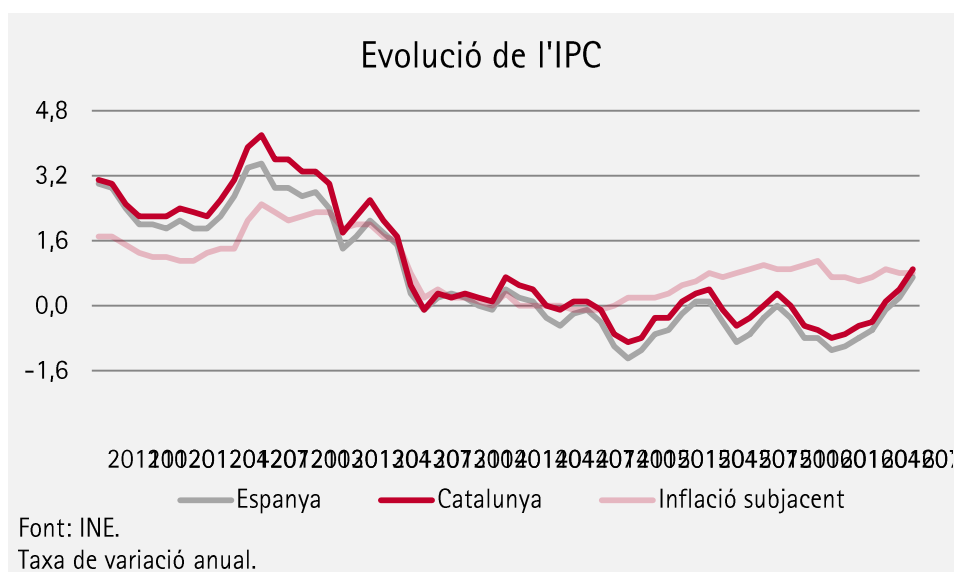
L'atur registrat va seguir descendant a taxes de dos dígit a Catalunya (12,4%), atès que a Espanya la disminució va ser més moderada (9,9%). El nombre d'aturats registrats a Catalunya va totalitzar 458.406 persones i a Espanya 3.764.982.

PREUS I FINANÇAMENT

Amb la recuperació del preu del cru, l'IPC general ha registrat novament una variació positiva. D'aquesta forma, desapareix l'efecte graó en la caiguda dels preus causat per la significativa reducció del preu del petroli l'any passat.

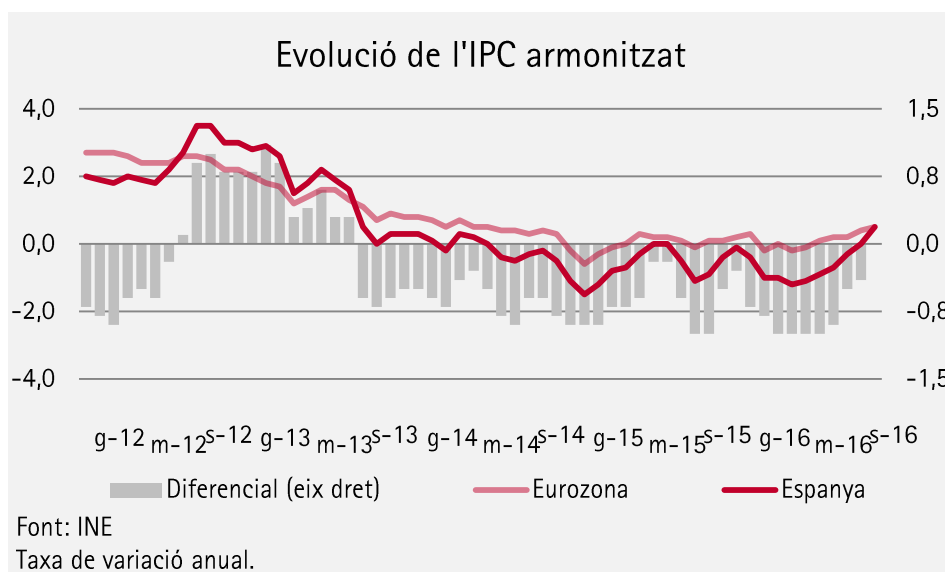
A l'octubre, l'IPC va registrar un increment, que a Espanya va ser de 0,7% i a Catalunya de 0,9%. La dada d'avanç per al mes de novembre, disponible únicament per a Espanya, va anar d'un augment de 0,7% en l'IPC en terminis interanuals, igual que la d'octubre.

Els grups que han tingut una major influència positiva en la taxa anual (en l'índex per a Espanya) han estat: habitatge, a causa de la pujada dels preus de l'electricitat i del gas i del gasoil per a calefacció; i transport, per l'increment dels preus dels carburants i lubricants.

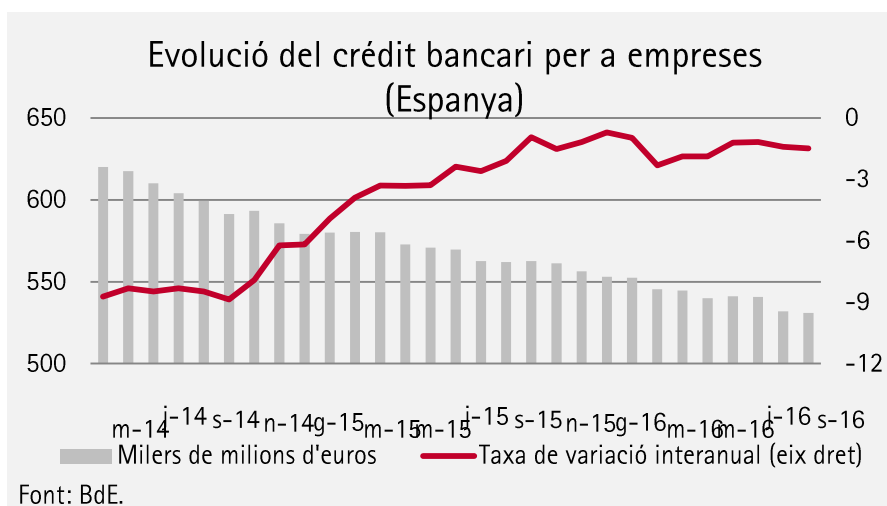
Cal destacar, que la inflació subjacent –índex general sense aliments no elaborats ni productes energètics– s'ha mantingut en el 0,8% en termes anuals, amb el que la bretxa entre la inflació general i la subjacent s'ha reduït a tan sols una desena.

Finalment, en considerar l'indicador d'inflació harmonitzat (IPCA) –que permet realitzar una comparació amb l'evolució dels preus en l'Eurozona– s'aprecia una convergència amb la inflació de la Unió Monetària, ja que l'IPCA tant a Europa com a Espanya ha pujat un 0,5% en termes anuals.

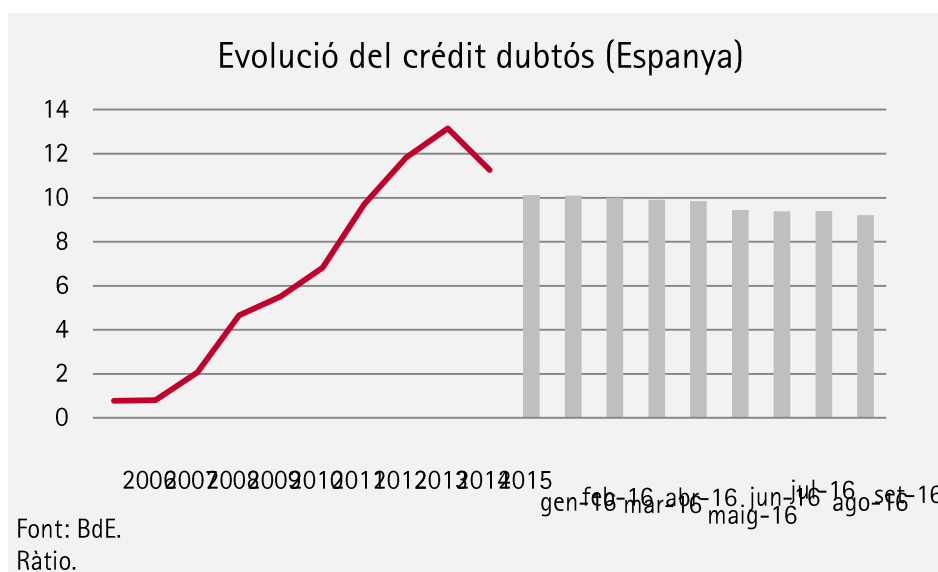
En el que al finançament del sector privat de l'economia espanyola es refereix, el destinat a llars i les ISFLSH va continuar decreixent però a un ritme cada vegada menor, amb una caiguda d'1,6% en el mes de setembre. Destaca la disminució del 3% en el crèdit a l'habitatge i l'augment del 3% en les altres destinacions. D'altra banda, en el cas de les societats no financeres, el finançament va créixer per segon mes consecutiu; concretament en el mes de setembre l'augment va ser de 0,5% i el crèdit bancari continu amb taxes negatives properes a l'1%. Pel que fa al cost del crèdit, el tipus d'interès aplicat a empreses per a operacions noves menors a 1 milió d'euros va ser de 2,92%. Per a les operacions superiors a aquest import el tipus va ser d'1,96%. Per a les llars, els tipus d'interès dels préstecs van ser del 2,37% per a l'adquisició d'habitatge i del 6,46% per al consum.

D'altra banda, en el cas de les societats no financeres, el finançament va créixer per segon mes consecutiu; concretament en el mes de setembre l'augment va ser de 0,5%. Quant al cost del crèdit, el tipus d'interès aplicat a empreses per a operacions noves menors a 1 milió d'euros va ser de 2,92%. Per a les operacions superiors a aquest import el tipus va ser d'1,96%. Per a les llars, els tipus d'interès dels préstecs van ser del 2,37% per a l'adquisició d'habitatge i del 6,46% per al consum.

D'altra banda, segons les últimes dades publicades pel Banc d'Espanya, en el mes de setembre el percentatge de crèdits dubtosos va ser de 9,2%, amb un volum de 171.717 milions d'euros.

Així mateix les noves operacions de crèdit per a les societats no financeres de menor grandària (aproximat a través dels crèdits de menys de 250.000 euros) van pujar un 1,3% en termes interanuals en el mes de setembre. Per a les empreses grans (aproximat a través dels crèdits de més d'1 milió d'euros) es va observar una reducció de 33,5%.

En aquest sentit, ha de destacar-se el programa ampliat de compres d'actius que ha facilitat un finançament directe pel BCE a les grans empreses, produint, en gran part, un efecte substitució de la font de finançament, sense que necessàriament hagi suposat, en termes globals, un trasllat significatiu en la quantitat global de finançament. Per al cas espanyol, encara que encara no es disposa de les dades referides a octubre, cal inferir per l'aprovació urgent, mitjançant el Reial decret llei 2/2016, s'hagin necessitat majors finançaments per a fer front a l'increment inesperat al 23% que ha experimentat el pagament mínim de l'impost de societats, la facturació del qual superés els 10 milions d'euros, que bé ha exigit aquest nou finançament, sigui bancari o alternatiu a aquest, o bé la detracció de finançament a altres destinacions, com les inversions per poder efectuar el pagament a compte de l'impost en el mes d'octubre.

SECTOR PÚBLIC

Segons les projeccions de la Comissió Europea en matèria fiscal, la reducció del dèficit públic a Espanya per als anys 2017 i 2018 se sustentará únicament en les bones perspectives econòmiques pendents de l'elaboració de nous pressupostos. S'espera que la despesa en pensions es mantingui, però que es redueixin les partides per atur i costos de finançament. A més, la reforma de l'impost de societats aprovada recentment mitjançant la qual s'eleva de forma destaca i abrupta el pagament mínim de l'impost de societats, permeti acomplir de l'objectiu de dèficit de 4,6% pactat amb la Comissió Europea per al present any.

D'altra banda, la Comissió Europea sancionarà a Espanya per l'incompliment de l'objectiu de dèficit en 2015, per la qual cosa no es congelaran els compromisos de fons estructurals i d'inversió per a 2017, en l'entès que s'hagin pres mesures suficients per a contenir el dèficit públic.

CAPACITAT (+) O NECESSITAT (-) DE FINANÇAMENT					
	Milions d'euros			% del PIB	
	2015	2016	%	2015	2016
Acumulat a finals d'agost.					
Recursos Financers	242.496	244.298	0,7	22,54	21,92
Usos Financers	278.903	283.197	1,5	25,93	25,41
Necessitat (-) o Capacitat(+) de Finançament	-36.407	-38.899	6,8	-3,38	-3,49
PIB utilitzat	1.075.639	1.114.716			

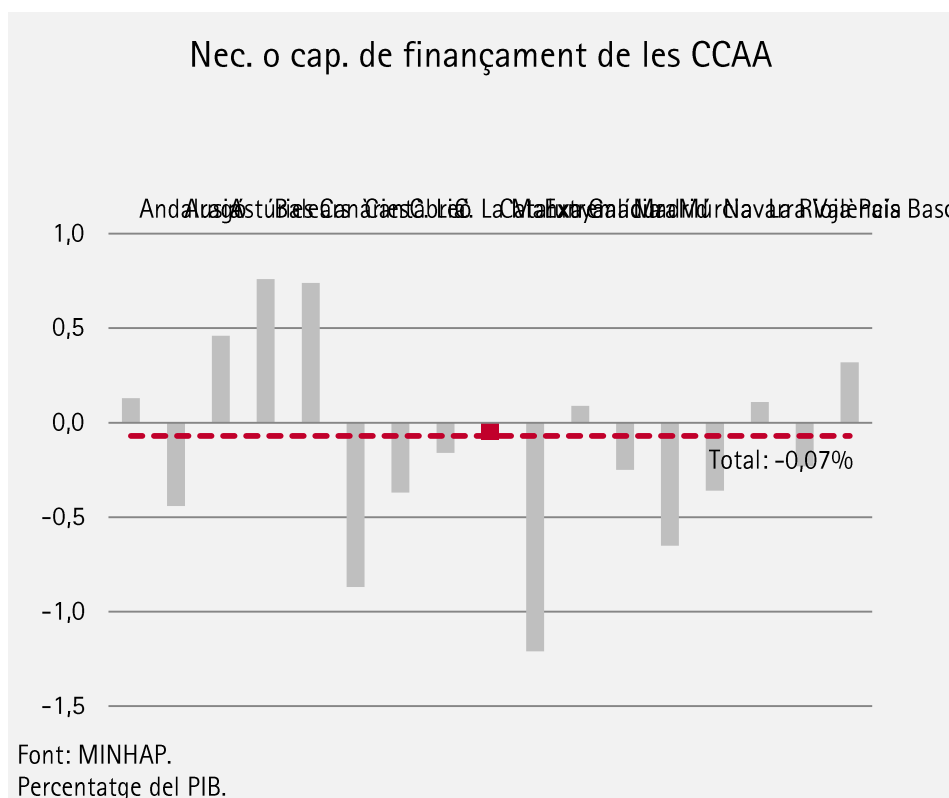
Font: MINHAP.

A la data, es disposa de dades sobre el dèficit conjunt de l'Administració Central, les Administracions Regional i els Fons de la Seguretat Social fins al mes d'agost. El conjunt de les AAPP va registrar una necessitat de finançament acumulat de 38.899 milions d'euros, la qual cosa representa un 3,5% del PIB, i implica un percentatge similar al de l'any 2015 quan el dèficit aconseguia un 3,4% del PIB en igual període.

El saldo consolidat ha estat resultat d'un increment del dèficit de l'Administració Central i dels Fons de la Seguretat Social, atès que el dèficit de l'Administració Regional es va reduir.

Fins Agost, per la via dels ingressos i recursos, cal destacar, la menor despesa en consums intermedis, interessos, subvencions i formació bruta de capital fix, i la reducció dels impostos totals com a conseqüència de la disminució dels impostos corrents sobre la renda, el patrimoni, i impostos sobre el capital.

En aquest sentit, cal destacar, que Catalunya, va presentar una necessitat de finançament equivalent al 0,1% del PIB (190 milions d'euros), amb una reducció del 87,7% respecte a igual període de l'any anterior. La reducció de la necessitat de finançament a Catalunya obeeix a un increment dels recursos i una lleugera caiguda de la despesa.

Pel que fa referència a les operacions de l'Estat, al mes de setembre, es constata un dèficit de 28.531 milions d'euros, equivalent al 2,6% del PIB, un 20,0% superior al d'igual període del 2015. Aquest increment es deu al fet que els recursos van caure més que les ocupacions.

Destacar, finalment, que segons l'última estadística de recaptació publicada per l'AEAT publicada el 29 de novembre i referida al mes d'octubre, el fort augment del segon pagament a compte de l'Impost de societats, que ha augmentat en un 43,4%, enfront del descens del 47,8 que va haver-hi en el primer pagament a compte. En el conjunt de l'any 2016 el pagament a compte fins a octubre s'ha creat un 9.1%. L'impacte estimat en major recaptació de les mesures del pagament mínim contingut en el Reial decret Llei 2/2016 ha estat de 7.637 milions d'euros.

SECTOR EXTERIOR

Fins al mes d'agost, la balança per compte corrent de l'economia espanyola va registrar un saldo positiu de 12.600 milions d'euros, la qual cosa implica un increment enfront del superàvit de 6.300 milions d'euros d'igual període del 2015. Aquesta millora del compte corrent es deu al superàvit més gran del compte de béns i serveis i a la reducció del dèficit del compte de rendes. L'economia espanyola va registrar una capacitat de finançament de 14.800 milions d'euros.

Des del punt de vista del compte financer, es va produir una entrada neta de capitals, i cal esmentar, que es va observar una entrada neta dels fluxos d'inversió directa equivalent a 8.700 milions d'euros.

BALANÇA DE PAGAMENTS						
Milers de milions d'euros	Acumulat agost 2015			Acumulat agost 2016		
	Ingressos	Pagaments	Saldos	Ingressos	Pagaments	Saldos
Compte Corrent:	274,7	268,4	6,3	281,9	269,4	12,6
Balança Comercial i Serveis	234,2	214,9	19,3	240,6	216,2	24,4
Serveis	34,4	9,8	24,6	36,5	11,6	24,9
Rendes	40,4	53,4	-13,0	41,4	53,2	-11,8
Compte de Capital:	3,8	0,5	3,3	3,3	1,1	2,2
Comptes Corrent i Capital:	278,5	268,8	9,7	285,2	270,4	14,8
Compte Financer:	-	-	14,0	-	-	6,6
Exclòs Banc d'Espanya	-	-	38,2	-	-	52,2
Inversions Directes	38,4	17,0	21,3	35,4	26,7	8,7
Errors i Omissions:	-	-	4,4	-	-	-8,2

Font: Banc d'Espanya.

En el que al comerç exterior de mercaderies es refereix, durant els primers nou de l'any, les exportacions espanyoles van aconseguir la xifra de 188.485,2 milions d'euros, la qual cosa representa un increment d'1,2% interanual. D'altra banda, es va produir una caiguda de les importacions d'1,6% que van totalitzar 201.712,3 milions d'euros.

Per tant, el saldo comercial deficitari (-13.227,1 milions d'euros) es va reduir un 29,0% i la taxa de cobertura va pujar fins al 93,4%. El dèficit energètic es va reduir un 41,7%, és a dir, que la factura energètica es va reduir en aproximadament 8.5000 milions d'euros. Cal assenyalar, que el saldo no energètic, va presentar un balanç negatiu d'1.177,9 milions d'euros, mentre que en igual període del 2015 es va registrar un superàvit de 2.034,1 milions d'euros.

Per la seva banda, els preus de les exportacions van descendir (-2,0%), igual que els preus de les importacions (-4,2%), per la qual cosa ambdues variables van créixer en termes reals, un 3,2% i un 2,7%, respectivament.

Les exportacions d'algunes de les principals economies mundials, com Alemanya o Itàlia, van créixer a taxes més reduïdes que les espanyoles, mentre que les vendes a la resta del món de països com França o Regne Unit van descendir, i fins i tot amb major intensitat ho van fer les exportacions dels EUA, Xina i Japó.

EXPORTACIONS: COMPARATIVA INTERNACIONAL		
Taxa de variació interanual	Setembre 2016	Gen-set 2016
Cataluña	2,4	2,1
Espanya	0,0	1,2
Alemanya	0,9	1,0
França	-2,0	-1,5
Itàlia	3,1	0,5
Zona euro	1,0	0,0
Regne Unit	-1,2	-4,3
UE-28	-0,5	-0,9
EUA	-0,2	-5,0
Xinà	-10,2	-6,8
Japó	-6,9	-9,2

Font: MEC.

D'altra banda, les vendes a l'exterior catalanes van pujar un 2,1%, aconseguint un valor de 48.583,0 milions d'euros (25,8% del total), mentre que les importacions van pujar un 1,9%, totalitzant 57.806,8 milions d'euros (28,7% del total). Com a conseqüència, la balança comercial va registrar un dèficit de 9.277,8 milions d'euros, un 0,5% més que el registrat en el mateix període del 2015, i la taxa de cobertura es va apujar al 84,0%.

Segons la destinació, són les vendes a la Unió Europea les que expliquen el creixement de les exportacions tan espanyoles com a catalanes. I per sector, destaquen com els més dinàmics, automòbil i béns de consum durador a Espanya, i béns d'equip i de consum durador a Catalunya.

EXPORTACIONS PER SECTOR				
Gener-Setembre 2016	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Aliments	16,8	6,2	14,1	5,7
Productes energètics	4,8	-4,4	2,6	-10,3
Matèries primeres	2,2	-6,7	1,4	-12,0
Semimanufactures no químiques	10,2	-2,8	6,6	-3,2
Productes químics	14,4	-0,4	26,3	1,0
Béns d'equip	20,1	2,2	18,7	13,2
Sector automòbil	18,0	8,5	15,8	-1,6
Béns de consum durador	1,7	9,6	1,5	10,6
Manufactures de consum	10,1	6,2	12,3	0,5
Altres mercaderies	1,7	-49,4	0,6	-35,9
Total	100	1,2	100	2,1

Font: MEC.

EXPORTACIONS PER DESTINACIÓ				
Gener-Setembre 2016	Espanya:		Catalunya:	
	Quota (%)	Variació anual (%)	Quota (%)	Variació anual (%)
Europa	72,1	3,6	73,4	3,6
Unió Europea	66,5	3,9	66,1	3,3
Zona Euro	51,7	3,6	63,8	3,9
França	15,1	-2,9	16,2	6,6
Alemanya	11,3	6,4	11,9	2,3
Itàlia	8,0	9,3	9,1	7,3
Resto UE	14,7	4,9	12,6	0,7
Regne Unit	7,8	8,8	6,1	-4,7
Resto Europa	5,7	0,3	7,4	5,9
Amèrica del Nord	5,1	-1,0	3,6	1,2
EUA	4,5	-2,3	3,3	-0,1
Amèrica Llatina	5,3	-11,3	5,8	-9,2
Brasil	0,9	-19,6	0,8	-29,6
Àsia	9,4	0,1	9,9	1,9
Japó	1,0	-1,4	1,2	0,1
Xina	2,0	11,8	2,0	8,2
Orient Mitjà	3,3	-5,0	3,5	-2,2
Àfrica	6,3	-1,1	5,7	-4,2
Marroc	2,7	15,0	2,0	9,6
Oceania	0,6	-22,3	0,6	28,0
Total	100	1,2	100	2,1

Font: MEC.

